

Usnesení Nejvyššího soudu SSR ze dne 07.04.1981, sp. zn. Ndt 16/81, ECLI:CZ:NS:1981:NDT.16.1981.1

Číslo: 12/1982

Právní věta: Ustanovenie § 146a Tr. por. je vo vzťahu špeciality k ustanoveniam § 16 a 17 Tr. por., ktoré upravujú vecnú príslušnosť súdov na konanie v prvom stupni. Ustanovenie § 146a Tr. por. určuje osobitným spôsobom vecnú i miestnu príslušnosť súdov na konanie o riadnom opravnom prostriedku, v ktorom súd preskúmava neprávoplatné rozhodnutie iného orgánu o zaistení osôb alebo majetku. Preto okresný súd rozhoduje podľa § 146a Tr. por. o sťažnosti podanej proti uzneseniu okresného prokurátora, ktorým bol obvinený vzatý do väzby, aj vtedy, ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, pre ktorý je podľa § 17 ods. 1 Tr. por. vecne príslušný v prvom stupni krajský súd.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 07.04.1981

Spisová značka: Ndt 16/81

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Příslušnost soudu

Předpisy: 141/1961 Sb. § 16

§ 146a

§ 17

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Najvyšší súd SSR v spore o príslušnosť medzi Krajským súdom v Banskej Bystrici a Okresným súdom v Lučenci rozhodol tak, že na rozhodnutie o sťažnosti obvineného M. B. proti uzneseniu Okresného prokurátora v Lučenci z 2. marca 1981 sp. zn. Pn 153/81, ktorým bol obvinený vzatý do väzby z dôvodov § 67 písm. a), c) Tr. por., je vecne príslušný Okresný súd v Lučenci.

Z odôvodnenia:

Vyšetrovateľ Okresnej správy ZNB Oddelenia vyšetrovania VB v Lučenci z podnetu poškodenej máloletej Ľ. D. z 27. februára 1981 uznesením z toho istého dňa sp. zn. VV-58/81 začal podľa § 160 ods. 2 Tr. por. trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie voči M. B. a jeho manželke E. B. pre trestný čin znásilnenia podľa § 9 ods. 2 a § 241 ods. 1, 2 písm. b) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že 26. februára 1981 vo večerných hodinách vo svojom byte v Ľuboreči donútili máloletú Ľ. D., nar. 22. apríla 1966 k súložiu, a to tak, že ju násilím spoločne vyzliekli, pričom M. B. sa jej vyhrážal dobitím a vykonal s ňou súlož.

Po vypočutí poškodenej a obidvoch obvinených vyšetrovateľ ZNB zadržal obvineného M. B. v zmysle § 75 Tr. por. dňa 27. februára 1981 a predložil vec okresnému prokurátorovi v Lučenci, ktorý uznesením z 2. marca 1981 sp. zn. Pv 152/81 podľa § 68 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 67 písm. a) a c) Tr. por. vzal obvineného M. B. do väzby. Dňa 2. marca 1981 vypočul obvineného a vyhlásil mu uznesenie o vzatí do väzby, proti ktorému obvinený podal sťažnosť.

Okresný prokurátor na to poslal opisy Okresnému súdu v Lučenci na rozhodnutie o sťažnosti obvineného.

Okresný súd v Lučenci postúpil 10. marca 1981 trestné spisy Krajskému súdu v Banskej Bystrici na rozhodnutie o sťažnosti obvineného s tým, že okresný súd nie je vecne príslušný v zmysle § 16 Tr. por., lebo predmetom obvinenia je trestný čin podľa § 241 ods. 1 a 2 Tr. zák., ktorý patrí do vecnej príslušnosti krajského súdu podľa § 17 Tr. por. Svoje stanovisko odôvodnil tým, že ustanovenie § 146a Tr. por. nemožno chápať v rozpore s § 14 až 17 Tr. por. Aj z hľadiska časového je daná vecná príslušnosť krajského súdu v zmysle § 17 ods. 1 Tr. por. už od vzniesenia obvinenia. Ak vec patrí v zmysle cit. ustanovenia Tr. por. do vecnej príslušnosti krajského súdu a obžaloba voči obvineným bude podaná krajskému súdu, dôsledkom toho bude, že v merite veci bude rozhodovať krajský súd, kým o dôležitej otázke väzby by rozhodoval orgán, ktorý s vecou príde do styku výnimočne len pri rozhodovaní o väzbe.

Krajský súd v Banskej Bystrici neznal svoju príslušnosť s tým, že v zmysle § 146a Tr. por. o sťažnosti proti uzneseniu okresného prokurátora rozhoduje okresný súd a keďže v danom prípade napadnuté uznesenie vydal okresný prokurátor v Lučenci, je Okresný súd v Lučenci vecne i miestne príslušný rozhodnúť o sťažnosti obvineného.

Najvyšší súd SSR ako najbližšie spoločne nadriadený súd okresného a krajského súdu na území SSR opierajúc sa o ustanovenie § 24 Tr. por. na podklade obsahu trestných spisov dospel k týmto záverom:

Niet pochybnosti o tom, že predmetom obvinenia voči manželom B. je trestný čin, o ktorom má konať Krajský súd v Banskej Bystrici v zmysle § 17 ods. 1 Tr. por. ako súd prvého stupňa. Zákonná trestná sadzba za trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 a 2 Tr. zák. je totiž trest odňatia slobody v trvaní 5 až 12 rokov.

Príslušnosť prokurátora v trestných veciach v prípravnom konaní nie je upravená Trestným poriadkom, ale príkazom generálneho prokurátora ČSSR (pozri FGn 23/74 GP ČSSR). To sa vzťahuje aj na príslušnosť vyšetrovateľa alebo vyhľadávacieho orgánu.

Podľa § 160 ods. 1 Tr. por. vyšetrovateľ alebo vyhľadávací orgán je povinný bez meškania začať trestné stíhanie, ak zistené skutočnosti nasvedčujú, že bol spáchaný trestný čin, a ak nie je dôvod pre postup podľa § 159 ods. 2 a 3 Tr. por. Také isté oprávnenie i povinnosť má aj prokurátor, čo vyplýva z ustanovenia § 174 ods. 2 písm. c) Tr. por., podľa ktorého prokurátor môže osobne vykonať jednotlivé vyšetrovacie alebo vyhľadávacie úkony.

Vzhľadom na to, že ani príslušnosť (vecná i miestna) prokurátora ani vyšetrovateľa nie je Trestným poriadkom upravená, treba ustanovenie § 160 ods. 1 a ďalšie ustanovenia desiatej hlavy Trestného poriadku vykladať tak, že vyšetrovateľ ako aj prokurátor sú oprávnení a povinní začať trestné stíhanie a ďalší postup v ňom vykonať bez ohľadu na to, či pre prípad podania obžaloby prokurátora bude daná vecná a miestna príslušnosť okresného súdu podľa § 16 a 18 Tr. por., v obvode ktorého je činný prokurátor alebo vyšetrovateľ, alebo nie, a bez ohľadu na to, či bude daná vecná príslušnosť krajského súdu v prvom stupni podľa § 17 Tr. por. Tento právny záver možno vyvodiť aj z ustanovenia § 188 ods. 1 písm. a) Tr. por., podľa ktorého súd po podaní obžaloby na obvineného nemá oprávnenie

skúmať, ktorý vyšetrovateľ, resp. prokurátor vykonal vyšetrovanie a ktorý prokurátor podal obžalobu, ale je povinný skúmať len to, či je na prejednanie veci sám príslušný.

Najvyšší súd SSR vychádzajúc z uvedených právnych záverov konštatuje, že postup vyšetrovateľa okresnej správy VB a okresného prokurátora v Lučenci v tejto veci je v súlade s platnými procesnoprávnymi predpismi, čo platí aj o uznesení prokurátora z 2. marca 1981 sp. zn. PV 152/81 o vzatí obvineného M. B. do väzby podľa § 68 Tr. por.

Vzhľadom na to, že obvinený zahlásil včas proti tomuto uzneseniu sťažnosť, pre rozhodnutie o tejto sťažnosti je v zmysle § 146a písm. a) Tr. por. vecne i miestne príslušný Okresný súd v Lučenci. Podľa tohto zákonného ustanovenia totiž o sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým prokurátor vzal obvineného do väzby, rozhoduje súd, v obvode ktorého je činný prokurátor, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Konanie podľa tohto ustanovenia je konaním o riadnom opravnom prostriedku, v ktorom súd preskúmava neprávoplatné rozhodnutie iného orgánu. Preto nemožno takéto konanie považovať za konanie v prvom stupni, a preto proti rozhodnutiu súdu o sťažnosti nie je prípustný riadny opravný prostriedok (porov. č. 53/1970 Zb. rozh. tr.).

Ustanovenie § 146a Tr. por. je vo vzťahu špeciality k ustanoveniam § 16 a 17 Tr. por. V podstate všetky tieto tri ustanovenia riešia problematiku vecnej príslušnosti súdov. Ustanovenie § 16 a 17 Tr. por. sú základnými a všeobecnými predpismi o vecnej príslušnosti súdov prvého stupňa, kým ustanovenie § 146a Tr. por. osobitným spôsobom určuje vecnú i miestnu príslušnosť súdov, nie však ako súdov prvého stupňa, sledujúc pritom osobitný záujem, aby boli súdom preskúmané dôležité rozhodnutia obmedzujúce citelne občianske práva obvineného, ktoré boli vydané prokurátorom v priebehu prípravného konania. Toto ustanovenie je výnimkou zo všeobecných ustanovení Trestného poriadku o vecnej príslušnosti súdov a nie je ich negovaním, ako to mýlne posudzuje okresný súd.